

Govor zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i člana delegacije Parlamentarne skupštine BiH pri PS Vijeća Evrope Martina Raguža na redovnom zasjedanju Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope u okviru rasprave na temu "Koncept nacije"

Strazbur, 26. januar 2006.

"Najprije želim čestitati izvjesiocu na veoma fascinantnom i analitičnom dokumentu koji je pred nama.

G. Frunda pokazao je izuzetan senzibilitet za veoma kompleksnu materiju.

Koliko god je osnovana teza izvjestioca, da je skoro nemoguće iznaći zajedničku definiciju nacije, ovaj dokument analitičnošću i prijedlozima pokazuje da je zbog europske budućnosti, usprkos svim različitim tumačenjima, nužan zajednički pristup.

Posebno je značajna konstatacija da na teritoriji skoro svih zemalja članica Vijeća Evrope žive različite skupine ljudi, građana te iste države ili građanske nacije, koji pripadaju ili su dio različite kulturne nacije (uglavnom su to nacionalne manjine). Zbog toga, posebno treba afirmirati prijedlog jačanja veza svakog europskog građanina sa svojim identitetom, kulturom, tradicijom i povješću.

To je izvanredno bitno zbog mogućeg definiranja svakog od nas kao pripadnika kulturne nacije. Posebno podržavam, respektirajući političku i pravnu dimenziju, tolerantniji pristup odnosu države i nacije, odnosno nacionalne manjine. To će rezultirati pravom svakog pojedinca da pripada naciji kojoj osjeća da pripada, bilo u svojstvu državljanstva ili u smislu jezika, kulture i tradicije.

No pored dominantnog fenomena, pozicije i prava nacionalnih manjina, zaštite njihovog identiteta, uz poštivanje teritorijalnog suvereniteta, prijateljskog odnosa među državama, pacta sunt servanta, poštivanje ljudskih prava, spriječavanje diskriminacije, ne smijemo zanemariti ni drugu važnu dimenziju koncepta nacije. Najizrazitiji primjer su zemlje u kojima živi više nacija, a istovremno su te nacije u kulturološkom smislu dio nacija koje imaju svoje posebne države, najčešće u susjedstvu.

Najizrazitiji primjer ove dimenzije jeste Bosna i Hercegovina. Bosna i Hercegovina se u memorandumu objašnjenja izdvojeno tretira "Kao jedina zemlja članica Vijeća Europe koja je istinski i ustavno multietnička".

Nažalost, Ustav Bosne i Hercegovine iz 1995. godine parafiran u Daytonu, a potpisan u Parizu, nije konzistentno riješio prava, sva tri konstitutivna naroda, nacije Bošnjaka, Hrvata i Srba.

Ustav iz '95. godine koji je na različit način riješio pitanja i otvorio prostor za teritorijalne i institucionalne ekskluzivizme, nikada nije dobio demokratski legitimitet građana i verifikaciju u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Različit način rješavanja ovih pitanja ne može biti europski standard, niti standard iza kojih može stajati Vijeće Europe.

Čak ni nalaz Venecijanske komisije glede ustavne situacije u BiH nije do kraja sagledao sve kontradiktornosti i značaj ovog pitanja.

Nigdje pa ni u Bosni i Hercegovini na prostoru iste države, ne mogu opstati različiti standardi rješavanja nacionalnog pitanja, stoga novi ustav koji će dobiti demokratski i institucionalni legitimitet je sine qua non budućnosti Bosne i Hercegovine." (kraj)